

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt I. De Contemplatione Dei per suam imaginem, nempe animam
naturalibus potentiis insignitam.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

DE
CONTEMPLATIONE
DIVINA
LIBER QUARTUS.

De secunda contemplantium hierarchia, quæ rerum invisibilium intuitu ad supernorum assurgit contemplationem, ipsumq; DEVM ut unum trinumque intuetur.

PROLOGVS.

DOCTVLAT rationis ordo, ut de secunda hierarchia, quæ sedem habet in secundo cælo, nempe intellectu sive intelligentia, qua DEVM in intellectualibus objectis, doni intellectus radiis illuminati, intuemur, differamus. Hæc igitur hierarchia triplici etiam gradu, infimo, medio, & supremo continetur. Primus ex speculatione sui, id est animæ nostræ, quæ DEI imago meritò censetur, ad ipsius DEI contemplationem nos dicit. Et quia duplex est DEI imago in nostra mente; altera naturalibus tantum potentissima insignita; altera, sive potius hæc eadem, donis gratuitis reformata: in utroque sensu qualiter ad DEVm per hanc nobilissimam imaginem ascendere debeamus, dicemus. In secundo loco de speculatione divinae unitatis & creatricis essentie, ejusque ineffabilibus attributis. In tertio vero de beatissimæ Trinitatis contemplatione tractabimus.

**SECUNDÆ HIERARCHIÆ GRADVS
PRIMVS.**

CAPVT I.

De Contemplatione DEI per suam imaginem, nempe animam naturalibus potentissimam insignitam.

PRÆCIPUUM & principale speculum ad vindicandum DEVm fane est animus rationalis. Speculum apertissimum ad Deum contemplandum est anima hominis, quæ in se est rationis & divinitatis. Si enim invisibilia DEI per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, nullibi quâm in ejus imagine divinae cognitionis vestigii expressiùs sculpta reperiuntur: nominem enim secundum animam ad DEI imaginem factum certò scimus & credimus; quare ad ejus cognitionem apius speculum, quâm spiritum rationalem non invenimus. Terga igitur speculum suum, quâlque cupit videre Deum suum. Exerto autem speculo, ac diligenter inspecto, incipiet ei quædam divisa lumenis.

Thom. à Iesu Oper. Tom. II.

claritas interlucere, & divinus quidam Spiritus sancti radius oculis ejus apparet. Hoc lumen oculos ejus iradiaverat, qui dicebat Psal. 4. Signatum est super nos lumen virtus tui Domine, dedit letitium in corde meo. Hoc igitur Spiritus sancti lumen nihil aliud est, quam donum intellectus mentibus nostris inspiratum, quod in primis docet nos penetrare velamina sive tenebras mentis nostræ, donec ad notitiam propriam perveniamus, & imaginem sanctissimæ Trinitatis nobis concretam agnoscamus, cum Dominus dicit Luke 17. Regnum Dei intra vos est, id est, in imagine sua, ideoque David Psalm. 138. ajebat: Mirabilis facta est scientia tua ex me. Vnde S. Augustinus maximè in hoc versus exercitio lib. 10. Confess. cap. 7. inquit: Quid ergo amo, cum DEVm meum amo? Quis est ille super caput animæ meæ? Per ipsam animam meam ascendam ad illum, transibo vim meam quâhero corpori, & vitâliter compagnum ejus repleo.

Et infra cap. 27. Serd te amavi, pulchritudo tanquæ tam nova, serd te amavi. Et ecce intueras, & ego forsan, & ibi te querebam, & in ista forma saqua fecisti deformis irruebas. Ea me tenebant longe ab te, que si in te non essent, non essent.

L

Quare

Quare animus, qui in sui cognitione non est exercitatus, planè ad DEI contemplationem non fit tollitur: fructu enim eodis oculum erigit ad videndum DEUM, qui non idoneus est ad videndum seipsum. Pruis dicit homo cognoscere invisibilia spiritus sui, quam presumat invisibila DEI apprehendere: ex speculatione enim suiphi, maxime spirituorum intelligentia comparatur, ut optimè Richardus l. 3. de contempl. c. 6. loquens de hoc contemplationis genere, scribit: Ex hoc exercitu, aut, crescere auri copia, multiplicatur scientia, augmentatur sapientia. Ex hoc exercito corduoculus mundatur, ingenium acutur, intelligentia dilataatur. Nihil recte estimatur, qui seipsum ignorat. Nescit quām sub pedibus suis omnis mundana gloria, sciat, qui conditionis sua dignitatem non penit. Nec sit omnino, nequit de spiritu Angelico, quid de Spiritu divino sentire debeat, qui spiritum suum prius non cogitat. Si nondum idoneus es intrare ad te ipsum, quomodo ad illud rimanda idoneus eris, quā sunt intra vel supra te ipsum? Si nec dum dignus es intrare in tabernaculum primum, qua fronte presumis ingredi in tabernaculum secundum, hoc est in Sancta sanctorum? Si nondum moliri potes gressus altos, ut cum Domino IESV, vel saltem cum Moyse ascendas in montem excelsum; quā presumptione paras volare in celum? Pruis redi ad te, qui in rimari incipiās que sunt supra te. Pruis sol ortus sui confinia irradiat, quā ad altvora consendet.

Hinc etiam per Salomonem dicitur: Oritur sol, & occidit, & ad locum suum revertitur, ibi renascens, &c. Ergo sol ad locum suum revertitur, ut ibi renascatur, inde renascens paulatim se ad altiora elevat, ut postmodum celi verticem tangat. Oritur, inquit, sol, & occidit, & ad locum suum revertitur. Sol oritur, quando veritatis intelligentia cordi inspiratur; idemque sol occidit, cum intelligentia radice subtrahatur. Sed post occasum sol ad locum suum revertitur, ut iterum renascatur. Solis huiusc modi locus ipse est animus: ex ipso enim animo intelligentia nascitur, quandom à divina gratia visitatur. Quid ergo est solē ad locum suum redire, nisi mentis intuitum ad sui considerationem reflectere? Post occasum ergo sol ad locum suum revertitur, quia per subractionem gratiae ad defecūt suū considerationem mentis oculus reverberatur. Per hoc enim quid divina gratia se ad tempus subtrahit, cogitatu homo cognoscere quid nihil est, & quod per se nihil potest. Sed post loci sui reversionem iterum renascitur, qui per considerationem propria infirmatus amissi intelligentia reparatur. Hactenus Richardus.

Quia vero ratione in praxi ex contemplatione animæ nostræ ad DEI cognitionem debeamus alius gergo, docet Hugo Victor. li. 2. de anima. c. 20. his verbis: Redat ergo ad se mens rationalis, & colligat se in se, ut sine imaginibus corporeis seipsum & omnipotentem DEI invisibilē naturam considerare valeat: terrenarumphantasmata in magnum, & quidquid terrenum cogitatione ejus occurrit, respuat, & talem se intus querat, & videat qualis est sine ipsis. Consideret se talem qualis sub DEO super corpus creatum est: deinde supra semetipsam surgat, & se ipsam deserat, atque quodammodo in oblivionem sui veniat, & se contemplatione sui Creatoris humilietur & devotus subiiciatur. sic ille.

Sed & clariss D. Gregorius Homilia 17. in Ezechiel, in illa verbo, Et os tuum contra os tuum; Nam sapere, inquit, volumus omnipotens DEI naturam invisibilē considerare, sed nequaquam valimus: arque ipsis difficultatibus fatigata anima ad semetipsam reddit, sibiq; de seipso gradus ascensionum facit;

at primum semetipsam, si valer, consideret. Et non illam naturam, quae super ipsam est, in quantum pertinet, investiget. Sed mens nostra si in carnalium imaginibus fuerit sparsa, nequaquam vel se vel anima narratur, non considerare sufficit: quia per quod cogitationes ducuntur, quas per se obsecula euntur.

Primum ergo gradus est, ut se ad se colligat: secundus, ut videat quid est collecta: tertius, ut super semetipsam surgat, ac se contemplationi Autrum inservi intendendo subiectat. Sed se ad se colligat, nisi prius didicerit terrenarum arque celestium imaginum phantasmata ab oculo mentis comprehendere: quidquid de visu, quidquid de auditu, quidquid de odoratu, quidquid de tactu & gustu corporis cogitatione, & us occurrerit, respuerit arque calcare: quatenus tamen se querat intus, quid sine ipsis est. Nam hec quando cogitat, quasi quasdam undas corporis introrsus versat. Abiugenda ergo sunt omnia manu discretions ab oculis mentis, quatuor tamen se anima consideret, quatuor sub DEO super corpus creata est; ut a superiori vivificata, vivificet inferius quid administratur. Quae & sic insuta est corporis, ut non membrorum partes paribus sit divisio: nam in quolibet loco pars corporis percurretur, tota dolet. Atque antem modo una eadem, vivificatione membrorum praedita, cum ipsa per naturam non diversa sit corpori amorem agere diversa.

Ipsa quippe est quae per oculos vider, per aures audire, per narres odorari, per gustos, per membra operari, & tangendo tene ab altero discernit. Et cum tamen diversa per sensus operari, non haec diversa, sed una illa in qua creata est fratre dispont. Cetero seipsum sine imaginibus corporis cogitat anima, ut primum oculum intravit: sed ab hoc oculo ad illud tendit, unde de natura DEI omnipotenter aliquid contempletur. Animam itaque in corpore, vita est anima: DEVS vero qui vivificat omnia, vita est anima mea. Si igitur tanta est magnitudo, ut comprehendi non possit vitam vivificat, quis intellectu comprehendere posset vitam animam? quia est vita vivificans? Sed hoc ipsum considerare arque discernere, iam est antiquus intrare; quia ex sua estimatione anima colligit quid de circumscripto spiritu sentiat, quia comprehendens illius regit, quae incomprehensibilius creavit.

Conditor etenim noster longè incomparabiliter creature sue praefidet, & quedam operatur ut sine, nec tamen vivant; quedam vero ut sint & vivant, nec tamen discernere aliquid de vita videntur; quedam autem ut sint, vivant, arque discernantur. Ecce autem 1. Corinti 12. operatur unius omnia, sed in omnibus non divisus. Est enim verē summus, & unus, quām sibi dissimilis. Animus autem etsi per naturam animi similitudinem diversus non est, per cogitationem tamen quantum diversus est. Eo enim modo iste quo de visu cogitat, & de auditu cogitat, & obliviscitur; & eo momento iste qui tendit ad auditum vel gustum cogitat, & de odoratu vel tactu cogitat, & divitare non prevalit: quia per contentionem & oblitinem sit semper similitudinem dissimilis, ut nun hoc nunc illud cogitare tenet. Omnipotens autem Deus, quia similitudinem similius est, ea rotute videt quia audit, & omnia ea virtute creat quia jadicat creatura. Eius ergo & videre, simul omnia administrare est, & administrata confidere. Hactenus Gregorius.

CAPUT

Estimatio
nimis
nobilitatis
& prae-
dicti
famam
expedi-
tum
ma
mu
con-
fati
mu
ser
ter
rae
fus
fir
bit
ge
As
lu
ra
cu
H
no
fa
m
ri
fi
Quomo
dicit p
radias
domus
Dicipli
la Christi
templū
Spiritus
luncta
civitas
Regis a
terram?

Triplex
vis an
me e
ponuit